

BOJDEUCA ION CREANGĂ PROGRAME CULTURALE – VIZITE CU TEMĂ –

Dan JUMARĂ

Vizita participativă – o propunere

Din multitudinea de activități desfășurate într-un muzeu sunt câteva care, necesitând o specializare deosebită și constituind activități "ascunse", cu care publicul nu vine în contact (achiziționare, inventariere, conservare, restaurare, cercetare), pun probleme doar de ordin tehnic și financiar.

Altfel stau lucrurile când este vorba de activitățile în care este implicat publicul: "conținutul" muzeului, cadrul în care sunt prezentate colecțiile, modalitățile de primire și îndrumare a vizitatorilor. Prin acest aspect se creează premisele colaborării între muzeolog și public. Se naște astfel ideea de muzeu "participativ" sau "interactiv" considerându-se că vizitatorul de mâine nu se va mai mulțumi cu o atitudine contemplativă ci va dori să se implice în abordarea și alegerea tematicilor de expoziție, în modalitățile de prezentare a acestora sau în toate celelalte activități din muzeul al cărui beneficiar va fi.

În acest context, în urma unor experiențe acumulate de-a lungul timpului, propunem o nouă variantă (nu îndrăznim a o considera inedită în muzeologia contemporană) de ghidaj și discuție cu anumite grupuri de vizitatori. Este vorba despre prezentarea bio-bibliografică a unui scriitor (în cazul de față Ion Creangă) urmată de vizionarea spațiului muzeal-memorial și de fixarea cunoștințelor în finalul excursului muzeal prin apelul la câteva chestionare.

BOJDEUCA ION CREANGĂ
 Str. Simion Bărnuțiu nr. 4
 Tel. 0232-115515

Program: **MARȚI – DUMINICĂ** **9 – 17**
 LUNI **ÎNCHIS**

Intrarea liberă pentru veterani, orfani, persoane cu handicap.

OFERTA MUZEULUI

Vizita generală

Vizita cu temă – Nivel primar
 – Nivel gimnazial
 – Nivel liceal
 – Adulți

Programe speciale (31 decembrie, 1 martie, 15 aprilie)

Spațiul și cadrul organizatoric pentru serbări și spectacole școlare, expoziții, lansări de carte etc.

Cenaclul de proză "Ion Creangă" (duminica, bilunar)

VIZITA TEMATICĂ I

NIVEL GIMNAZIAL

ION CREANGĂ – Aspecte biografice

1. În luna iunie a anului 1858 Ion Creangă absolvă cele patru clase ale "cursului de jos" ale Seminarului Ortodox de la Mănăstirea Socola din Iași. Pentru a fi hirotonit ca diacon trebuia să se însoare și să găsească un post vacant la o biserică. După căsătorie tânărul Creangă a devenit diacon la 26 decembrie 1859, ceremonia având loc la Biserica Sf. Paraschiva din Târgu Frumos.

– Când și cu cine s-a căsătorit Ion Creangă?

2. În luna octombrie a anului 1860, când la Iași a fost inaugurată cea dintâi universitate modernă din România, Ion Creangă s-a înscris ca student în anul întâi la Facultatea de Teologie.

– A urmat Ion Creangă cursurile facultății? Când a absolvit?

3. Ion Creangă a fost elev al Școlii Preparandale Vasiliene de la Mănăstirea Trei Ierarhi, din Iași, între 8 ianuarie 1864 și 10 iunie 1865. La 28 de ani devenea învățător cu certificat de absolvire.

– Cine era directorul școlii de învățători de la Trei Ierarhi?

4. "Astfel dar, de la începutul carierei noastre didactice, fiind lipsiți de un abecedariu cumsecade, chiar în anul 1863-1864, ne-am întrunit și am luat hotărârea de a ne aduna în toate seriile, în localul școlii de la Trei Ierarhi și a păși la coordonarea materialului, pe care în vreme îndelungată și cu multă trudă îl adunasem într-adins și tot adunam, pentru întocmirea unui abecedar." (Ion Creangă, 1886)

– Câte manuale școlare a redactat Ion Creangă și care au fost acestea?

5. "Diaconul Ion (Creangă) pentru că a mers la teatru și apoi, la cercetare, a cutezat a susține că nu a greșit, ci încă s-a silit a argumenta că acolo a găsit moralul dumnezeesc; pentru că a slobozit cu pușca asupra bisericii; pentru că după aceea nici trăiește cu soția lui și încă și-a tuns părul, să fie oprit de lucrarea diaconiei pentru totdeauna. Iar dacă... se va nevoi a se îndrepta, dând legale probe întru aceasta, să fie iertat." (Referatul Consistoriului Mitropoliei Moldovei privind "relele purtări" ale diaconului Ion Creangă).

– Când a fost caterisit (răspopit) diaconul Ion Creangă?

6. "Ca institutor acest om era neimputabil. Școlita sa, mică dar populată, întrunea calități de dorit; acolo corpul și inteligența erau deopotrivă cultivate, precum probează și rapoartele delegaților care au asistat la examenul din urmă." (Raportul lui Anton Naum, revizor școlar al jud. Iași, 1872)

– Când și din ce motiv a fost Ion Creangă destituit din învățământ?

7. În perioada în care Titu Maiorescu era ministru al Instrucțiunii Publice, Ion Creangă, cunoscut pentru talentul său pedagogic, a fost reprimat în învățământ.

– Când și la ce școală din Iași a reprimis Creangă numirea de învățător?

8. În toamna anului 1875 Ion Creangă a citit din creația sa în fața membrilor "Junimii", acasă la Vasile Pogor, începându-și astfel cariera literară.

– Cine l-a prezentat pe Ion Creangă junimiștilor?

VIZITA TEMATICĂ II

NIVEL GIMNAZIAL

ION CREANGĂ ȘI FAMILIA SA

1. "În școlile catihetilor de prin ținuturi nu au a să primii decât numai fii de ai celor bisericești (de preoți, diaconi și dascăli)" – prevedea regulamentul școlilor de cateheți din 1845.

Pentru a se putea înscrie la școala din Fălticeni, la 27 nov. 1857, Ion a trebuit să-și schimbe numele pentru a fi în acord cu regulamentul.

– El a adoptat numele: a) bunicului David Creangă
b) unchiului Gheorghe Creangă, fratele mamei.

2. La 19 dec. 1860, la Iași, se naște singurul copil al lui Ion Creangă.

– Care este numele descendentului lui Ion Creangă?

3. Fiul lui Ion Creangă s-a născut la 19 dec. 1860. El a devenit ...

- a) învățător
- b) avocat
- c) ofițer
- d) preot
- e) scriitor

4. În viața lui Ion Creangă au existat două femei pe care le-a iubit mai mult: Ileana Grigoriu și Ecaterina Vartic.

– Completați numele uneia dintre ele în dreptul fiecărei afirmații de mai jos.

- a) ... i-a fost tovarășă de viață, la Bojdeucă, lui Ion Creangă.
- b) ... era vestită pentru mâncărurile pe care le făcea.
- c) ... a fost mama lui Constantin Creangă.
- d) ... a devenit proprietara Bojdeucii în anul 1879.
- e) ... era fiica unui preot.
- f) ... l-a părăsit pe Ion Creangă.
- g) ... locuia la Bojdeucă în anul 1872.

5. Smaranda Creangă și Ștefan a Petrii Ciubotariul au avut opt copii: Ion, Zahei, Maria, Ecaterina, Ileana, Teodor, Vasile, Petre.

– Cine i-a fost asociat lui Ion Creangă când și-a deschis la Iași, în 1872, debitul de tutun?

VIZITA TEMATICĂ III

NIVEL GIMNAZIAL

DOI MARI PRIETENI

1. În anul 1875 Ion Creangă era învățător la Școala Primară de Băieți Nr. 2, din Păcurari. La 1 iulie 1875 M. Eminescu a devenit revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui.

– Cu ce prilej s-au întâlnit Creangă și Eminescu și când?

2. La îndemnul lui M. Eminescu, învățătorul Ion Creangă a scris, în toamna anului 1875, o poveste pe care a citit-o în cadrul "Junimii". Povestea a fost publicată apoi în revista Societății, condusă de Iacob Negruzzi.

– Care este titlul poveștii publicate de Ion Creangă în revista "Convorbiri literare" în octombrie 1875?

3. "Creangă și Eminescu erau doi prieteni nedespărțiți; dar dacă este adevărat că prietenia poate uneori să se închege între firile cele mai neasemănătoare, apoi desigur că dovada cea mai bună a unui asemenea fapt ne-ar fi dată de legătura care unea pe marele povestitor și cu marele poet." (A. D. Xenopol)

– Unde a locuit M. Eminescu în anul 1876, după ce a fost destituit din postul de revizor școlar?

4. Majoritatea scrierilor lui Ion Creangă au fost retipărite de Mihai Eminescu în ziarul pe care-l scria și conducea în București.

– Cum se numea ziarul bucureștean la care a lucrat Poetul după octombrie 1877?

5. "Bădie Mihai, ai plecat și mata din Iași, lăsând în sufletul meu mai multă scârbă și amăreală. Această epistolă ți-o scriu din cerdacul de unde mata, uitându-te pe cerul plin de minunății, îmi povesteai atâtea lucruri frumoase ..."

(Ion Creangă – Scrisoare către Mihai Eminescu)

– Ce poezie a scris Mihai Eminescu în cerdacul cu deschidere către dealurile Șorogarilor?

6. Anul 1883 marchează pentru Creangă și Eminescu începutul agravării bolilor datorită cărora cei doi prieteni aveau să se stingă din viață. La începutul lui iunie 1883, Eminescu venea la Iași pentru a citi "Doina" la dezvelirea statuii lui Ștefan cel Mare.

– S-au mai văzut Creangă și Eminescu "în luciditate"?

7. "Dăruită mie de domnul ... eminentul scriitor și cel mai mare poet al românilor" – nota I. Creangă în 1878 pe o carte.

– La cine se referea scriitorul?

VIZITA TEMATICĂ IV

NIVEL PRIMAR

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

1. "Și cea dintâi școlăriță a fost ... o zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții și din carte, dar și din nebunii." (Ion Creangă, **Amintiri**)

- Cum se numea cea dintâi școlăriță din Humulești?

2. "- Strânge repede ce mai ai, până când nu vine baba, și hai să fugim cu pluta ceea de la frate-meu Vasile, în Borca, zise Dumitru, căci plutele începuse a umbla. Înșfăcăm noi te mieri ce mai aveam, ne ducem degrabă la plută și plutașii, de cuvânt, pornesc. Ce-a fi zis Irinuca, în urma noastră, ce n-a zis, nu știu; dar eu știu atât că eram cu gheața în spate, de frică ..." (Ion Creangă, **Amintiri din copilărie**, cap. I)

- Din ce cauză au plecat cei doi băieți din Broșteni și de ce le era frică?

3. "- Mamuc'ăi, iacă-tă-mă-s." Ș-o dată și sar în ogradă, mă înfătoșez dinaintea mamei, așa chipeș cum eram, îi apuc mâna cu sila, o sărut și zic, scâncind: "Mamă, bate-mă, ucide-mă, spânzură-mă, fă ce știi cu mine; numai dă-mi ceva de mâncare, că mor de foame! ..." (Ion Creangă, **Amintiri**, cap. II)

- În ce împrejurări rostește Nică aceste cuvinte?

4. "Noi, atunci, am pârilit-o la fugă. Iar, el, zvârr! cu o scurtătură în urma noastră, căci era om hursuz și păclisit popa Oșlobanu. Și, din spaima aceea, am fugit noi mai jumătate de sat înapoi." (Ion Creangă, **Amintiri**, cap. II)

- Când i-a alungat popa Oșlobanu pe copii?

5. "- Uite, mamă, Chiorpecul dracului, ce mi-a făcut!"

- Doamne, parcă l-am învățat eu, zicea mama, cu părere de bine; am să-l cinstesc, zău așa, când l-oi întâlni; că șezi lipcă unde te duci și scoți sufletul din om cu obrăznicile tale, ușernic ce ești!" (Ion Creangă, **Amintiri**, cap. II)

- Ce îi făcuse moș Chiorpec lui Nică, de era el așa de supărat?

6. "Urât mi-a fost în viața mea omul viclean și lingău, drept să-ți spun, dragul mamei! Și să știi de la mine că Dumnezeu n-ajută celui care umblă cu furțșag, fie lucru de purtat, fie de-a mâncării, fie ori de ce-a fi."

- Din ce cauză primește Nică cuvinte așa de aspre din partea mamei?

7. "Cum nu se dă scos ursul din bârlog, țăranul de la munte strămutat la câmp și pruncul deslipit de la sânul mamei sale, așa nu mă dau eu dus din Humulești în toamna anului 1855, când veni vremea să plec la ..." (Ion Creangă, **Amintiri**, cap. IV)

- Unde trebuia să plece Ion Creangă în toamna anului 1855?

VIZITA TEMATICĂ V

NIVEL PRIMAR

POVEȘTILE LUI CREANGĂ

1. "Moș Nichifor nu-i o închipuire din povești, ci e un om ca toți oamenii; el a fost odată, când a fost, trăitor în mahalaua Țutuienii din Târgul Neamțului, dinspre satul Vânătorii Neamțului." (I. Creangă, **Moș Nichifor Coțcariul**)
– Cu ce se îndeletnicea moș Nichifor?
2. "– Dar cu rușinea ce mi-a făcut, cum rămâne, măria-ta?
– Cu rușinea, iaca așa rămâne, moș Ioane, zise Cuza-vodă, sărutându-l și pe un obraz și p'un altul, în fața mulțimii adunate acolo." (I. Creangă, **Ion Roată și Vodă Cuza**)
– Ce "rușine" pățise moș Ion Roată cu boierul?
3. "Mare de inimă, iar de gură și mai mare, părintele Duhu nu se învrednicise de o viață mai bună; dar se vede că nici poftea el una așa, de vreme ce nu-și astâmpăra gura către mai marii săi ..." (I. Creangă, **Popa Duhu**)
– Care era numele sub care se iscălea Popa Duhu?
4. "Un om legase o vacă cu funia de gât și, suindu-se pe-o șură, unde avea aruncat oleacă de fân, trăgea din răspuțeri de funie, să urce vaca pe șură. Vaca răgea cumplit, și el nu mai putea de ostenit ..." (I. Creangă, **Poveste**)
– De ce voia țăranul să urce vaca pe șură?
5. "Iar de la bolovanul dumneavoastră am înțeles așa: că până acum noi, țărani, au dus fiecare câte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere; însă acum suntem chemați a purta împreună tot noi, opinca, o stâncă pe umerele noastre ..." (I. Creangă, **Moș Ion Roată**)
– Care este tâlcul vorbelor lui Moș Ion Roată?
6. "Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămită de la mine pentru că mi-ați dat de mâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un pahar de vin ... Nu sunt vrednic să vă mulțumesc de binele ce mi-ați făcut ..." (I. Creangă, **Cinci pâini**)
– Cum a răsplătit călătorul străin pe ceilalți doi drumeți pentru că l-au "ospătat" cu pâine?
7. "Pe drum se întâlnesc ei cu o trăsură în care era o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om care semăna a fi bolnav întrebă cu milă pe cei doi țărani, zicând:
– Oameni buni! Se vede că omul din car e bolnav, sărmanul, și-l duceți la vreo doftoroaie ... să se caute." (I. Creangă, **Povestea unui om leneș**)
– Încotro era dus leneșul de către oamenii din sat?

VIZITA TEMATICĂ VI

NIVEL PRIMAR

POVEȘTILE LUI CREANGĂ

1. "Și așa zicând ... atâtă focul și s-apucă de făcut bucate. Face ea sarmale, face plachie, face alivenci, face pască cu smântână și cu ouă și fel de fel de bucate. Apoi umple groapa cu jăratec ..." (I. Creangă, **Capra cu trei iezi**)

- Pentru cine face capra aceste pregătiri?

2. "Cocoșul, cum scăpă din mâinile moșneagului, fugi de-acasă și umblă pe drumuri, bezmetic, și cum mergea el pe-un drum, numai iată găsește o punguță cu doi bani." (I. Creangă, **Punguța cu doi bani**)

- De ce a fost alungat cocoșul de acasă?

3. "... Mă! tot am auzit din bătrâni că dracii nu-s proști; d-apoi, cum văd eu, tu numai nu dai în gropi, de prost ce ești. Ascultă! Eu am un unchi bătrân ... și, de-l vei putea trânti pe dânsul, atunci să te întreci și cu mine ..." (I. Creangă, **Dănilă Prepeleac**)

- Cine era "unchiul" lui Dănilă?

4. "- Ia mâine dimineată, cum s-a amiji de ziuă, să te scoli și să apuci încotro-i vede cu ochii; și ce ți-a ieși înainte întâi și întâi, dar a fi om, da' șerpe, da', în sfârșit, orice altă jivină a fi, pune-o în traistă și o adă acasă; ... și acela să fie copilul nostru." (I. Creangă, **Povestea porcului**)

- Ce "copil" aduce acasă moșneagul, spre bucuria babei?

5. "Din trei feciori câți are tata, nici unul să nu fie bun de nimica?! Apoi, drept să vă spun, că atunci degeaba mai stricați mâncarea, dragii mei ... Cum văd eu, frate-meu se poate culca pe o ureche din partea voastră." (I. Creangă, **Povestea lui Harap-Alb**)

- Din ce cauză îi mustra împăratul pe feciorii sai?

6. "- Doamne, stăpâne, nu știi cât mă simțesc de ușor; parcă îmi vine să zbor, nu altăceva! Ia vîră-te și d'ta oleacă, să vezi cum ai să te răcorești ... are să ți se pară că ești ușor cum îi pana ..." (I. Creangă, **Povestea lui Harap-Alb**)

- Cine încearcă să-l ademenească în fântână pe feciorul cel mic al craiului?

7. "Și mergând ea acum zi și noapte, nu știu ce făcu, că se rătăci; ... într-una din zile, des-dimineată ... dă de o poiană foarte frumoasă, și în poiană vede o căsuță umbrită ... și ... numai iaca o babă întâmpină pe fată cu blândețe." (I. Creangă, **Fata babei și fata moșneagului**)

- Unde a ajuns fata moșneagului?

VIZITA TEMATICĂ VII

NIVEL GIMNAZIAL

BOJDEUCA DIN ȚICĂU

1. "În bojdeuca unde locuiesc eu, dorm afară și pe vremea asta, în 18 spre 19 septembrie. De veți avea răbdare, că bunătate totdeauna ați avut, veți întreba poate, unde-i bojdeuca mea? Vă voi răspunde respectuos: în mahalaua Țicăului, ce-i mai zic și Valea Plângerei, strada Țicăul de sus, no. 4 ..."
(I. Creangă, 1887, scrisoare către Titu Maiorescu)
- Când s-a mutat Ion Creangă la Bojdeuca din Țicău?
2. "Iar bojdeuca de căsuță în care locuiesc eu de vreo 18 ani e de vălătuci și povârniță spre cădere pe zi ce merge, de n-ar fi răzămată în vreo 24 de furci de stejar și acelea putrede."
(I. Creangă, 1887)
- Cine locuia la Bojdeuca din Țicău când Ion Creangă s-a mutat acolo?
3. "Răposatul Conta și Lambrior știau căsuța mea, Pompiliu, dl. Nica și mai ales bietul Eminescu, de asemenea ..."
(I. Creangă, 1887, scrisoare către Titu Maiorescu)
- Ce personalitate a culturii române a locuit la Bojdeucă în 1876?
4. Ecaterina Vartic și Ion Creangă au trăit împreună la Bojdeucă, până când scriitorul s-a stins din viață.
- Cine a devenit proprietar al Bojdeucii începând cu anul 1879?
5. "Ion Creangă, profesor, în vârstă de 52 de ani, după o lungă suferință, a încetat din viață în ziua de 31 decembrie [1889]. În mormântarea va avea loc Marți 2 ianuarie, ora 1 precis, la cimitirul Eternitatea, unde se află depusă rămășițele lui. Fii, Frate și surori roagă pe amiceii, colegii și cunoscuții a asista la înmormântare."
(Anunț mortuar din epocă)
- Unde se află prima piatră funerară, ridicată la mormântul scriitorului de tipograful I. S. Ionescu?
6. Ion Creangă s-a stins din viață la Bojdeucă, la 31 decembrie 1889, la vremea când urătorii din cartier își rosteau Plugușorul în cerdac.
- În stăpânirea cui a rămas Bojdeuca după moartea scriitorului?
7. Bojdeuca lui Ion Creangă a devenit cea dintâi *Casă memorială literară* din România.
- Căsuța a fost inaugurată ca muzeu în anul:
a) 1890
b) 1918
c) 1912